

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Petri Baptistae Bvrgi De Dominio Ser[enissi]mae
Genvensis Reip. In Mari Ligvstico Libri. II.**

Borgo, Pietro Battista

Romae, 1641

Mare Ligusticum à Sarracenorum Tyrannide vindicant Genueses, & sub
imperium, ditionemque subiungunt. Cap. XI.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13096

tentur, ¹ e quibus Patrum nostrorum memoria Antonius Spinula ad Stephanum Battorium, Poloniae Regem, Orator a Tartarorum Chamo missus est, & alius ex eadem gente Spinula nostris temporibus, ut intelleximus, in ea Tartarorum legatione fuit, qui ad Sigismundum III. Poloniae etiam Regem venere. Et in summa, ea fuit Genuensium potentia, ² ut non totam Liguriam solum, & Corsicam, sed & Sardiniam, Cyprum, Chium, Galatam, Samastram (urbem in Taurica Chersoneso, iuxta flumen Parthemium, Amastrim veteribus) Soldaiam, Gembalum, Caffam, aliasque praecipuas Orientis vrbes, suo imperio subiecerint; tantaque eorum nominis per uniuersum Orientem erat autoritas, ³ ut Genuensis moneta Calecuti etiam apud Indos cognita esset, ac recepta.

1. Laurent. Von Vuenfin. in oratione p. Italia apud Langium co. sult. de principat. inrepro. Europ.

2. Bizar. hist. Genuen. l. II. Lang. loc. cit. B. Method. hist. c. 6.

3. Aloyf. Cadam. nauig. l. 2. c. 54.

Mare Ligusticum a Sarracenorum Tyrannide vindicant Genuenses, et sub imperium, ditionemque subiungunt.

CAP. XI.

TQVI de Genuensium gestis praestaret omnino siluisse, quam pauca narraſſe, ut fecimus, ne forsitan, haec legentes prauiudicium faciant, censeantq; uniuersa Genuensium egregia, gloriosaque facinora a nobis fuisse enumerata, vbi pauca admodum e no-

D d 2 stris

216 De Dominio Ser.^{ma} Gen. Reip.

stris annalibus, exterisque scriptoribus delibauimus, quæ ad iacienda quasi fundamenta eorum, quæ dicturi sumus, opus esse sunt visa. Sit hæcenus itaque demonstratum, qui Ligustini sinus sint limites: qui fuerint Ligures: ut eius maris dominium Romanis cesserint: ut hos eodem dominio Sarraceni spoliauerint; Inde ut Genuensium res creuerint, quanta eorum sit in terra, mari, militia virtus, ac potentia, quantumque Imperij fines propagauerint; quo hæc lecturi tum sciant, de quo mari agamus, cuiusque ditionis id fuerit olim, tum de nostrorum virtute, ac potentia facti iam certiores, dicendis promptius acquiescant. Hoc accepto, propter quem in terram iterum diuertimus commeatu, ad mare Ligusticum modo redeamus, quod in Sarracenorum seruitute reliquimus, qui Corsica, Sardiniaque potiti, impositis potentissimis classibus, illud occuparant, infestumque, prorsus Christianis fecerant; videamusque quo pacto nostrorum virtute purgatum, & florentissimæ Reipub. fuerit acquisitum. Circa annum igitur 1000VI. a Virginis partu, Audemarus Francus Genuæ Comes, Sarracenis primum in Corsicam intulit bellum, ac de ijs profligatis, quamuis moriens triumphauit. Nec decipiat quenquam cognomen Franci; quasi Audemarus e gente Franca, seu Gallica esset, sed credat eum ex illa Genuate fuisse familia, quæ hodie vulgo de Franchis appell-

1. *Chronic.*
Reginon. l. 2.
Cal. Cur. hist.
Sarrac. lib. 2.
Paull. Aemil.
de gest. Fræ.
l. 3. Bizar. &
Foliet. histor.
Genuen. l. 1.
alij.

appellatur; Namque eo tempore maritimarum rerum adeo expertes, & ignari erant Franci, populi Mediterranei, & procul a mari degentes, ut ipforum scriptores ingenue fateantur, illos cum maritimam classem parare oporteret, vel eam a Genuensibus impetrare, vel suis saltem nauigijs solitos querere Ducem e nostra ciuitate; tantum abest, ut Ducem præficere Genuensi classi potuissent. Quod si Carolus Magnus aduersus Saxones piratas in Aremorico Oceano classem instruxit, id tamen non euincit, potuisse illum ideo etiam in Mediterraneo aliam comparare; nam illic cum prædonibus potius res erat, quam cum ijs, qui magnis viribus apertum bellum intenderent, uti in Mediterraneo, in quo potentissimæ Sarracenorum classes nauigabant; ac præterea diuersissima est maris nostri nauigandi ratio, ab ea, qua utuntur, qui sulcant Oceanum; ipseque Carolus, si suæ gentis expertos nauarchos habuisset, cum Roma in Gallias esset rediturus, Genuæ parari classem non curasset, ut fecit, sed Francorum nauigia e Gallijs euocasset. Burchardus vero, & Hermengarius Franci, qui maritimum etiam bellum susceperunt in Sarracenos, ipsi fortasse uectores, & militum Duces fuere, classis uero præfecti Genuenses, aut alterius gentis cuiuspiam, quæ rem naualem calleret, cum usque ad tempora Philippi III. legamus, Gallos, Francosque maritimam militiam sequi fuisse minime solitos, sed

1. Popellinier.
en l'Admiral
de France c. 8
& 9.

2. Chron. Re-
gin. Annal.
Caroli Magni
sub ann. 801.

3. Paull. Aemil. & Iean.
de Serres in
Philip. III.

no-

218 De Dominio Ser.^{mae} Gen. Reip.

nostrates, Pisanasque triremes, cum mari decernendum esset, conducere consueuisse. Quidquid sit, de nostro hoc Audemaro nullum aliud argumentum habemus credendi, illum Gallum fuisse, quam quod ab eius ævi scriptoribus, Francus appelleretur, quod cognomen, & familiæ nostræ populari conuenit, idemque argumentum ciuem nostrum facit Audemarum. Ad veritatem autem magis accedit, cum de pellendis Sarracenis e Corsica ageretur, hanc prouinciam ei populo, & Duci fuisse datam, qui eius Insulæ exactiorem haberet cognitionem, & in maritimis expeditionibus esset uersatior, quod proculdubio de Genuensibus, præ Francis, asserere possumus, cum illi Corsicæ magis propinqui, hi remotiores, illi nauticæ, hi terrestri militiæ dediti essent. Sed hunc Audemarum Galli scriptores ¹ Genuensem fuisse non admodum inficiantur, neque tantum momenti res est, ut diutius in ea dispicienda hæreamus; Sufficit ² ex hac expeditione, ingentem naualis certaminis gloriam, maximamque in prælijs maritimis virtutis famam, nostros præter victoriam retulisse. Hac afflicti clade Sarraceni non tamen ideo animum abiecere, sed noua comparata classe, Corsicam, Sardiniamque iterum inuaserunt; Vnde a Burchardo, Caroli Magni Magistro equitum, pulsati sunt, & eius maris, quod ait ³ Paullus Æmilius, est retenta possessio.

Sic

¹ Popellinier.
loc. cit.

² Paul. Æmil. d. l. 3 Popellinier. loc. cit.

³ d. l. 3.

In Mari Ligustico. Lib. II. 219

Sic & Franci de pellendis Barbaris, quærendoque sibi maris dominio erant solliciti. Veruntamen sæpius redeuntes Sarraceni, demum anno IDCCCX. ex tota Hispania, ingenti comparata classe, iterum Corsicam totam, nullo in ea deprehenso præsidio, in potestatem redegerunt, & cum defuncto Carolo Magno, ciuilia inter Carolinos gliscerent bella, maris relicta cura, Franci, se totos ad res terrestres conuerterunt, & maris tutela Genuensibus prorsus incubuit. Cumque ora Ligustica a vicinis Sarracenis, qui Corsicam occupant, haberetur infesta, collectis viribus Genuenses, ornataque classe, eos inde pepulerunt, Insulamque firmo præsidio munire, cuius Comes Bonifacius, cum Bertario fratre, post nonnullos annos, Gregorio IV. Pont. Ludouico Pio Cæsare, instructa classe, auxilio quorundam Hetruriæ populorum (Pisanorum, vt reor) in Africam nauigauit, expositisque copijs, atque eo animo quo olim Agathocles, & Scipio, late vastata regione, effecit, vt Sarraceni e Sicilia, quam diripiebant, ad tutanda domestica reuerterentur. Sed quamdiu postmodum hanc insulam Genuenses possederint, liquido determinare non possumus, cum res illorum temporum, propter scriptorum incuriam, adeo tenebris sint inuolutæ, vt de ijs vix quidquam certi possit afferri. Certius est, paulo post annum a nostra salute millesimum, Genuenses maiores clas-

1. *Annal Carol. Mag. & Chronic. Regin. ann 810. Cal. Cur. d. l. 2.*

2. *Belleforest. Annal. de France en Charle le grand. Voersio histor. di Cherasco par. 3. §. 66.*

3. *Platin. in Gregor. IV. P. M. Blond. dec. 2. l. 2. Fazell. hist. Sicul. dec. poster. l. 6.*

220 De Dominio Ser.^{niæ} Gen. Reip.

1. Sigon. de
Regn. Ital. l. 8

2. Foliet. d.
l. 1. alij.

3. In addit. ad
hisor. Foliet.

4. Sigon. d. l. 8.

Foliet. d. l. 1.

Alter. de Cen-

sur. to 1. l. 5.

disp. 21. c. 2.

ver. de Insul.

Sardin. Bar-

bos. Collect.

in c. si dili-

genti. nu. 2. de

praeser.

5. Cap. 5.

6. Radenic. de

gest. Friderici

Primi l. 1. c. 9

Beniamin in

Itinerar.

classes deduxisse.¹ Nam cum exemplo Venetorū
nostri, ac Pisani, rem maritimam tractare essent
aggressi, nō mercaturæ solum, sed etiam militiæ
causa, aduersus Sarracenos, qui mari, ac proximis
Italiae Insulis occupatis, nauigationem Italię pro-
pe omnem ademerant, ac Ligusticæ, Hetruscæq;
oræ in dies impotentius insultabant, arma sum-
pserunt. Ac nostri quidem² ad Businarias Insu-
las, in vltionem direptæ vrbis, ad internecio-
nem deleta hostium classe, iuncti deinceps cum
Pisanis, Sarracenos e Corsica, & Sardinia adia-
centibusque insulis expulerunt; Sic Genuenses
Corsicam,³ Caprariam, & Gorgonem; Pisani
Sardiniam (quas omnes,⁴ ijs, qui inde Sarrace-
nos pellerent, Ioannes IX. Pont. Max. proposito
diplomate concesserat) occupârunt, atque ita
purgati maris dominium nostris, ac Pisanis obti-
git. Neque enim dubium esse potest ex ijs, quæ
superiori⁵ libro attulimus, Genuensibus, & Pisanis
maris, & Insularum, quas ex hostium ma-
nibus receperant, iure belli obtigisse dominium,
cui accedit concessio Pontificis, quam retulimus,
quæ ius illud approbat, confirmatque. Sarracenis
itaque profligatis, purgatoque ab ipsorum incur-
sibus, & latrocinijs mari, Genuenses, ac Pisani,
eius dominium iure acquisierunt, non Ligustici
modo, sed totius Inferi, atque ad Friderici Æno-
barbi vsque tempora⁶ vterque populus huic ma-
ri est dominatus. Cumque idem Caesar Orato-

res

res mitteret in Corsicam, & Sardiniam, ad pe-
tendam obedientiam.

securos Ianua missis,

Atque Pisa viris aditus prestare iubentur;

Utraque Tyrrhenas longe metuenda per undas:

Utraque famosis late vulgata triumphis.

Sed postmodum cum Sarraceni, facto impetu,
Sardiniam Pisanis ademissent, hi post varias ac-
ceptas, illatasque clades, cum se ad expellendos
Barbaros ex Insula minime idoneos cognosce-
rent, in auxilium accitis nostris, eam recuperâ-
runt. Cum autem Sarraceni bellum instaurâ-
rent, Pisani nouam classem destinârunt in Sar-
diniam, quæ cum aduersa tempestate in Corsi-
ca distineretur, Insulam præsidij vacuam, Ge-
nuensibus nihil tale suspicantibus, occupauit.
Talemque ingentis accepti beneficij retulerunt
gratiam Pisani, eos spoliando, quorum ad sua
recuperanda opem implorauerant. Principium
hoc inter duos hosce potentissimos populos, ha-
ctenus concordis, discordiarum fuit, quique ad
hoc usque tempus, aduersus Christianæ Reipub.
hostes bellauerant, in se misere arma conuerte-
runt, quod in magnam Pisanorum ignominiam
cessit, qui perfide, indigno admissio facinore, iu-
sta Genuensium arma in se concitârunt. Sed vt
male actorum vindex est Deus, neque impunita
scelera abire permittit, aut iustitiam deserit, ita
nostris iniuriâ vlciscentibus fauit, vt non modo

Ee Cor-

1. Gunther
in Ligurini
l. 9.

2. Foliet. d. l. x
Bizar. de bel.
Pisan.

3. Foliet.
d. l. i.

222 De Dominio Ser.^{ma} Gen. Reip.

1. *Ibid.*

*Andreas D. 2
v. 1. 1. 1. 1.*

2. *Ibid. &
Alterius d. di.
spur. 27. c. 1.
col. 6. & c. 2.
3. 4. & 5. Bo-
nace de Cen-
sur. in Bull.
Coen. quest. 21
punct. 1. n. 24.
3. In Bulla
erectionis Ar-
chiepiscopat.
Ianuen. qua
habetur in
Tabulario.
Sereniss. Reip.
4. Foliet.
d. l. 1.*

5. *Ibid.*

Corficam breui receperint, sed varijs, magnisq; etiam cladibus hostes afflixerint, illos deleturi, nisi Innocentij Secundi Pont. Max. authoritati pie obsequentes, anno CIOXXXIII. pacem dedissent. Tum vterque populus ad tēpus quieuit, & nostris interim ob collata in Christianam Rempub. beneficia, anno CIOXLIII. Lucius Secundus Pont. Max. vectigal annuum, vnius libræ auri, quod ab Innocentio supradicto impositum pro Corfica soluebant, cōdonauit. Dum autem cum Pisanis pax fuit, Genuenses maritimum tuentes dominium, eos qui nauigationem faciebant infestam, vbiq; persequebantur, ipsi porro Africæ bellum inferentes. Et cum anno CIOXXXVIII. Caitus Maimonus Almeriæ, deductis quadraginta longis nauibus, mare inferum inuasisset, susceptis armis, illum in sua compulerunt, vt nauigare amplius ausus non fuerit. Inde cum anno CIOXLVI. iterū Saraceni ex Hispaniæ, adiacentiumque Insularum portibus, complura nauigia deduxissent, ad piraticam faciendā, minime id tulerunt Genuenses, sed instructa classe aduersus illos exiēre. Veruntamen vt huic pesti Genuense nomen erat formidabile, nusquam apparuerunt Sarraceni, ideoque nostri, facta in minorem Balearium excensione, Insulam populati sunt, ac deinceps in oram Hispanicam conuersi, magnam regionis partem, quæ tum Sarracenis seruebat, cum

Cor

10

11

ingenti numero nauigiorum, incenderunt. Sed non est animus singulas Genuensis populi enumerare victorias, quas de hostibus Christiani nominis retulerunt. *Ianuensis ciuitas* (aiunt¹ Innocentius Secundus, & Alexander Tertius Romani, Summiq[ue] Pontifices) *cælestis numinis adiuta fauore, de inimicis crucis Christi triumphum frequentè, & victoriam reportauit, & plurimas eorum vrbes, mira quadam, & inuincibili potentia, subiugauit.* Quod ad propositum nobis scopum facit, ² mari late profligati Sarraceni, & vix terrestria tueri valentes, totius Inferi dominium nostris cesserunt: Coactique sunt³ Lupus Sarracorum in Hispania, & alius Mauritaniae Reges, eas pacis conditiones accipere, quas nostris dare libuit, & dominio maris cedere, soluereq[ue] Reip. nostræ tributum; qua pacificatione omne ius maritimi imperij a Sarracenis in nostros est translatum. Cesserat igitur totius maris Inferi dominium nostris, & Pisanis, inter quos cum ad annum vsque CIOCLXV. pax durasset,⁴ tum iterum recruduit bellum, propter Barisonem Regem Sardiniae, quem cum ad Regiam dignitatem euexissent nostri, ob non restitutum æs, quod ad eum reducendum insumperant, tum honesta custodia in vrbe detinebant. Hoc autem bellum⁵ a Friderico Ænobarbo Cæsare postea compositum est, adiudicata Genuensibus medietate Sardiniae: ⁶ rursusque, cum turbata pax esset, an-

1. In d. Bulla erectionis Archiepiscopatus Ianuensis.

2. In Bulla Confirmationis d. Erectionis, qua habetur in eodè Tabular.

3. Anastas. IV. P. M. ad Regem Hierosolym. apud Foliet. d. l. 1. Legatus Reip. ad Frideric. Ænobarbo. apud eundem l. 2.

4. Foliet. d. l. 2.

5. Ibid.

6. Ibid.

7. Ibid.

224 De Dominio Ser.^{mæ} Gen. Reip.

no CIOCLXXXVIII. cõfirmata est. Sed neque

2. *Idem* l. 3.

hæc diuturna fuit, ¹ noua semper molientibus Pisanis, qui sibi solis maris imperium vsurpare nitebantur, volebantque legem nostris imponere, vt aut omnino a nauigando abstinerent, aut inermes nauigarent, additis minis, se manus, & aures non parentibus præcisuros. Non tulit contumeliam animi nostrorum magnitudo, ideoque ad arma reditum est, neque vn-

3. *Ibid.*

quam postmodum firma pax fuit, ² quamuis anno supra millesimum ducentesimũ octauo inita fit, atque ³ iterum Honorio Tertio Pontifice

3. *Ibid.*

4. *Idem* l. 4.

Romano authore, anno CIOCCXVII. ⁴ Namque anno CIOCCXXXI. Pisani Friderico Secundo Cæsari aduersus Pontificem militantes, ad Lamellum nostram classem fudere, captis Prælatis, Legatisq; Pontificijs, qui ad Concilium Lateranense, Genuensium nauigijs vehebantur.

5. *Ibid.*

Renouata ⁵ deinceps pax est anno CIOCCCLIV. quæ quamuis parum stabilis, & aliquando interrupta, ad annum vsque CIOCCCLXXXII. dura-

6. *Idem* l. 5.

uit. ⁶ Tum demum Pisani maiori mole, quam antea, bellum instaurârunt, & nostris nihil tale metuentibus, Corsorum animos clam tentauerunt, eosque ad defectionem impulere. Inde in apertum bellum proruptũ est, donec post biennium, ad Lamellum signis collatis, negotium plane fuit decisum. Iustissima siquidem omnipotentis Dei prouidentia, quæ Pisanis dum ad-

on

s

11

uer-

In Mari Ligustico. Lib. II. 225

uersus Sarracenos arma tulerunt, hoc fuerat impartita, vt cum Genuensibus Inperi maris tenerent imperium, ¹ vbi ipsos modum excedere animaduertit, eos vltima est post tertium, & quadragesimum annum per eosdem nostros, quos vicerant, in eodem loco, vbi deliquerant. Neque enim solum erga nostros male illi se gesserant, violatis frequenter foederibus; ² Sed Friderici Secundi Caesaris facti satellites, aduersus Sanctam Romanam Ecclesiam arma sumpsere, vt dicebamus, nostraq; ad Lamellum deuicta classe, tres Romani Pontificis Legatos, Episcopos variarum ciuitatum, aliosque Ecclesiasticos Praesules, qui Romam ad celebrandum Oecumenicum Lateranense Concilium nostris nauigijs uehebantur, impie captiuos duxerunt, ac insuper Caesari tradidere, a quo quam a Sarracenis afflicti crudelius, inter innumeras calamitates, plerique Patrum animam efflauerunt. Atque hanc diuinæ iustitiæ ultionem diu expectauerant ij, qui nisi punita populorum scelera videant, verentur, ne mali, abutendi diuinæ bonitatis patientia, maiorem confidentiam sibi assumant. Referunt ³ Pisanoꝝ classem centum triremibus constitisse, fuisseque quadraginta e tanto numero amissas, & supra sexdecim hominum milia, aut occisa, aut vndis absorpta. Alij captiuorum triremium numerum ad quadraginta nouem, aut ⁴ L. extendunt, occisorum, & captiuorum

1. *Blöd. dec. 2. lib. 8. Platin. in Honor. 14. P. M. Ammirat. histor. di Firenze. l. 3. Foliet. d. 15. Gio. Villan. aliq.*
2. *Blond. dec. 2. l. 7.*

3. *Ammirat. Gio. Vill. Foliet. loc. cit.*

4. *Ammirat. Gio. Vill. loc. cit.*
5. *Platin. loc. cit.*

226 De Dominio Ser.^{ma} Gen. Reip.

rum ad duodecim millia contrahunt. ¹ Annales nostri occisorum numerum intra quinque, captiuorum intra undecim, millia comprehendunt, ijs connumeratis, qui antea per varias occasiones capti fuerant, & Genuæ in custodia detinebantur. Quanta vero hæc Pisanorum clades fuerit, dictum illud testatur, quod tunc temporis in Hetruria ferebatur: *Eundum Genuam, si quis Pisas cernere optaret*, ² Ac reuera Pisanorum res adeo ista clade sunt fractæ, & attritæ, vt nunquam postmodum conualuerint; ijque non modo vires æquoreas, sed animos (vt scribit ³ Franciscus Petrarca) nauigandiq; propositum amiserint, ac maris imperium penitus cesserint nostris, quorum iniussu (vt idem ⁴ Petrarca scribit Duci, Concilioque Genuensi) nemo se toto pelago mouere auderet. Nostri vero post hæc victoria vsi, vt omnem adimerent hostibus maritimæ potentæ acquirendæ commoditatem, ⁵ anno CICCCXC. non solum Iluam insulam totam, deiecto Pisanorum præsidio, in potestatem redege're, sed ipsum Pisanum portum ad eam vsque diem inclytum, & insigne potentissimi populi nauale, acriter expugnatum, funditus euertere; Quo pacto cum Genuenses, & Pisani, socijs armis, Inferi maris imperium Sarracenis ademissent, sibi que quasissent, Genuenses postmodum soli, iusto hoc bello deuictis Pisanis, eo sunt potiti; Ac denique Pisani ⁶ anno CICCCIC.

cum

1. Foliet.
d. l. 5.

2. Plat. Blöd.
Sabell. Foliet.
loc. cit.

3. In Itiner.

4. Apud Blöd.
dec. 2. lib. 10.
& meminit
hutus epistola
ipse Petrarca.
l. 2. Senil. epi.
fol. 2.
5. Foliet.
d. l. 5.

6. D. Anton.
in Chronic.
par. 3. tit. 20.
c. 8. §. 7.

In Mari Ligustico. Lib. II. 227

cum se impares nostrorum potentia cognosce-
rent, magna æris summa soluta, pro impensis
belli, restitutis ijs oppidis, quæ in Corsica occu-
pauerant, & parte Sardinia concessa, a nostris
præterea legem acceperunt, vt quindecim totos
annos cum armatis triremibus minime nauiga-
rent. Nostri itaque, pulsus primum Sarracenis
maris dominis, ac debellatis deinceps Pisanis,
ijsque maris imperium cedentibus, mari Inero
sunt potiti. Possident igitur id iure belli, tan-
quam bello iusto acquisitum. Nullum enim est
dubium, bellum aduersus Sarracenos gestum, iu-
stum fuisse, cum bellum, quod infidelibus a
Christianis infertur, iustum sit semper, & præter
hoc a Summo Pontifice ad id fuissent inuitati.
Neque de bello Pisano, an iustum fuerit, potest
dubitari, cum is populus toties fœdera fregerit,
& pactis conuentis non steterit, sed semper
assidueque inquietus, noua moliens,
dum pax esset, iusta nostrorum
arma prouocauerit; Im-
pieque aduersus Dei
Ecclesiam mi-
lirans,
ipsum iustam etiam iram
in se concitarit.

Testi-

*1. Bart. in l. l.
C. de Pagan.
Ias. in l. ex
hoc iure. n. 25
ff. de Iust. &
Iur.*